

Omelija fil-Liturġija tal-Passjoni tal-Mulej u l-Adorazzjoni tas-Salib

Katidral tal-Assunta, il-Belt Victoria

Il-Ġimgħa l-Kbira, 10 ta' April 2020

L-E.T. Mons. Mario Grech, Amministratur Appostoliku għal Għawdex

NOHORĠU MILL-FOSDQA TAL-EGOIZMU

Illum il-ħarsa tagħna tieqaf ċassa fuq il-Kurċifiss! Wieqaf waħdu! Jidher abbandunat minn kulhadd – mhux biss mid-dixxipli u n-nies li tant ħabb, imma saħansitra mill-Missier. Hu li kien jagħraf lil kulhadd u jsejjaħ b'ismu anki lid-dud tal-art, hu li għadda mit-toroq tal-Palestina jislef kelma ta' tama u jtaffi t-tagħbija tal-oħrajn, illum ma jirrikonoxxiha hadd. Ma kinux ftit li bħal Pietru fuq il-Kalvarju qalu: “Lil dan ma nafuhx!”. Is-solitudni ta' Ġesù fuq is-salib tkessahna! Id-daqqa tal-lanza, il-kuruna tax-xewk, it-tismir tal-imsiemer f'idejha u f'riglejh ikkawżawlu uġiġh qawwi; imma dan l-uġiġh ma kien xejn hdejn il-weġġha profonda li ġarrab xhin għamel sforz u pprova jerfa' ftit il-kappell ta' għajnejha u ntebax li kulhadd bewweġ. Waqt li fuq is-salib kien qed iħoss il-kesha tal-għaraq u d-demmi fuq ġismu mtertaq, xtaq iħoss ftit is-shana tal-imħabba ta' dawki li huwa tant ħabb. Imma bl-eċċezzjoni ta' ommu, Marija ta' Magdala, Marija ta' Kleofa u Ġwanni, il-kotra nsietu! Xtaq li ma jmutx waħdu, imma ma kienx hemm Samaritan li “għab ruħu ta' proxxmu ma' dak li waqa' f'idejn il-hallelin” (Lq 10:36). Fuq il-Kalvarju tħassret għalkollox il-kelma “proxxmu”!

Forsi din id-deskrizzjoni ftit poetika imma reali tista' tnissel fina xi ftit hlewwa ta' qalb! Imma l-ġrajja tal-Kalvarju mhix ġrajja unika f'dan ir-rigward. Jekk ngħarrxu ftit madwarna nsibu li hemm diversi “kurċifissi” li bħal Kristu huma abbandunati u fis-solitudni għax hadd ma jagħti kas tagħhom. B'xorti hażina illum ukoll għandna “msallbin” weqfin waħidhom għax huma minsija, imwarrba, saħansitra isimhom imħassar mil-lista tal-familjari, tal-ħbieb kif ukoll tas-sistema. Niftakar fil-familji fejn hemm każi ta' gheja mentali, drogati, esperjenzi ta' ħabs, prostituzzjoni u l-bqija. Niftakar fl-anzjani tagħna li tawna kolloxx, xi wħud qassmu ġidhom f'ħajjithom, u illum jinsabu abbandunati anki minn uliedhom u n-neputijiet tagħhom. Niftakar f'dawki il-morda li rari jkollhom xi żjara ta' konsolazzjoni – għal dawn ukoll il-ġerħa tal-abbandun hija iktar kiefra mill-istess marda. Bħal dawn hemm ħafna oħrajn: il-foqra, il-ħabsin, ir-refuġjati, vittmi ta' kull xorta ta' abbuż, dawki li ġew “maqtula” soċjalment għax iddefamawhom u qatt ma ġew riabilitati, u l-bqija. Fiċ-ċirkustanzi tal-epidemija, niftakar f'dawki li huma rikoverati u minħabba l-kundizzjoni tagħhom sabu ruħhom waħidhom, neqsin mhux biss mill-viċinanza ta' dawki li jhobbuhom, imma wkoll mill-preżenza ta' min jista' jwasslilhom il-balzmu tas-sagramenti ta' qabel it-tluq! Smajna li ħafna, bħal Kristu msallab, mietu waħidhom!

Snin ilu matul ir-Randan kienu jgħattu bi drapp vjola l-kwadri u l-kurċifissi – forsi wkoll biex il-kruha tat-tbatija tal-Imsallab ma tniggizx il-kuxjenza tagħna għax hallejnien waħdu fuq l-ghuda tas-salib. Illum ma għadniex ngħattu lill-Imsallab, imma hawn min jixtieq jgħatti lill-imsallbin ta' żminijietna! Hekk, ngħidu aħna, meta wiehed jipprova jgħatti l-pjagi tas-soċjetà (il-faqar, il-qagħad, l-ingustizzji, is-serq, iċ-ċaħda ta' drittijiet), ikun qed jipprova jhassar il-kurċifissi min-narrattiva soċjali. Meta nagħmlu dan ikun ifisser li tlietna t-tifsira tal-kelma 'proximu'.

Ftit ilu l-psikoanalista Luigi Zoja ppubblika ktieb bl-isem *Il-mewt tal-proximu*. Huwa jgħid li fis-seklu li għadda Nietzsche tkellem dwar il-mewt ta' Alla, u fil-fatt maż-żmien rajna li permezz tal-proċess tas-sekularizzazzjoni Alla tmewwet f'hafna persuni u f'hafna strutturi – hafna għażlu li jgħixu daqslikieku Alla miet. Issa Zoja jzid jgħid li issa anki "l-proximu" miet! Għal hafna m'hemmx aktar proximu, fis-sens li ma nħossunex responsabbli mill-proximu. Kulhadd kuntent b'merqto u ftietu. Fil-kultura tal-lum qed nippreferu l-kult tal-jien. Kollox jagħlef lill-jien. L-importanti li nissodisfa l-bżonnijiet tiegħi u meta nagħti kas tal-proximu nagħmel hekk biex inpaxxi n-narċiżmu tiegħi. Sar diffiċli hafna li bejnieta jkollna "proġett" komuni, għax kulhadd bil-holm tiegħu – dan kemm fis-soċjetà u kemm fil-Knisja! Fis-soċjetà likwida li hloqna ntilfu s-sens ta' komunità u l-"kapital soċjali" li kien iserrah lil hafna. Minflok id-djalogu hafna drabi nippreferu l-konfront, minflok it-tishib nagħzlu li nikkompetu ma' xulxin u rridu ngħaddu lil xulxin, sirna nfittxu aktar dak li jagħzilna minn xulxin milli dak li naqblu fuqu. Huwa minnu li illum inholqu għadd ta' servizzi soċjali, imma hafna drabi dawn huma bla ruħ u ma jsaħħnux il-qalb – anzi, il-fatt li hemm l-Istat li b'xi mod jipprovdi dan sar skuża tajba biex inkomplu nbarru l-proximu mill-qalb tagħna. Dan is-sens ta' individwalizmu sar jeżisti wkoll bejn l-Istati – għalkemm fil-pajjiżi fl-Ewropa li jużaw il-kelma "komunità" ftit li xejn hemm spirtu ta' fraternità ġenwina.

Aħna wisq 'il bogħod mis-sejha li jagħmel il-ħassieb Lhudi Emmanuel Levinas biex nagħtu kas tal-*wieċ tal-persuna ta' maġenbi*. Skont dan, il-bniedem jitwieled biss meta jsir proximu għall-oħrajn; il-bniedem jista' jgħid li hu persuna sakemm hemm l-iehor. Huwa meta niltaqa' mal-wieċ ta' haddiehor li jien nista' noħroġ mill-fosdqa tal-egoizmu tiegħi!

Imma nistednek terġa' titfa' ħarstek fuq il-Kurċifiss għaliex taht dan il-monument tas-solitudni Ġesù huwa dak li jgħib ruħu ta' proximu magħna li waqajna f'idejn il-hallelin; dak li ma sab lil hadd li jkun proximu għalih, sar proximu għalina. Fuq is-salib Ġesù jħares f'wieċna. Is-salib għandu seher tal-ghageb – dehra gloriuza kif kien habbar Ġesù nnifsu. Kien hu li qal lil Nikodemu: "Kif Mosè rafa' s-serp fid-deżert, hekk jeħtieġ li jkun merfugh Bin il-Bniedem biex kull min jemmen fih ikollu l-ħajja ta' dejjem" (Ġw 3:14).

Darb'ohra lid-dixxpli qalilhom: "Meta terfghu lil Bin il-Bniedem, imbagħad tagħrfu li *jien hu*" (Ġw 8:28) – jien hu Alla u jien hu l-proxxmu tagħkom!

U meta xi Griegi xtaqu jarawh, Ġesù bagħtilhom ritratt b'zewġ faċċati tiegħu nnifsu: "Jekk il-ħabba tal-qamħ ma taqax fl-art u tmut, hi tibqa' waħidha; imma jekk tmut, tagħmel ħafna frott. Min iħobb lil ħajtu, jitlifha; imma min jobgħod lil ħajtu f'din id-dinja, iħarisha għall-ħajja ta' dejjem... meta nintrefa' mill-art, jien *niġbed* il-bnedmin kollha lejja" (Ġw 12:23,32). Huwa biss jekk il-qamħa taqa' fl-art u tmut li mbagħad tagħti l-ħajja li ħafna qamħ magħquda flimkien fl-iżbula. Minn iħobb lil ħajtu (min hu egoista, mimli bih innifsu, min ifittex biss l-interessi tiegħu, min jinsa lill-proxxmu tiegħu) jiġrilu bħal Narcisju tal-mitoloġija li jitlef ħajtu. Imma min iħobb tassew lill-oħrajn, jingħata biex l-oħrajn jgħixu u hekk jibqa' jgħix. Min hu egoist mhux biss jitlef ħajtu imma kapaċi jtemm il-ħajja tal-proxxmu tiegħu.

Ġesù sab ruħu fuq is-salib għax kien misjuq mill-imħabba passjonali tiegħu lejna, partikularment lejn dawk li qatt ma daqu l-benna ta' mħabbtu, lejn dawk li ma humiex maħbuba, huma minsija, skartati, mirfusa. Is-salib huwa l-konferma li l-ikbar imħabba hija dik li wieħed jagħti ħajtu għal ħbiebu (ara Ġw 15:13). Ġesù jmut biss meta, kif tgħid il-Qaddejja ta' Alla Madre Margerita Debrincat, "l-imħabba ma tkunx maħbuba" – meta aħna ma naċċettawx li hu proxxmu tagħna. Huwa jmut jekk ma nagħtuhx wiċċ. Jekk jidhrilna li ma għandniex nilqgħu din l-imħabba jew nagħtuh daharna, mhux ser jaqla' jdejh biex jagħtina daqqa ta' ħarta, imma jmut għalina! Bil-mewt tiegħu fuq is-saib Ġesù jsir solidali ma' kulhadd, partikularment ma' dawk li huma fit-tbatija fiżika, morali u spiritwali. Huwa juri simpatija kbira ma' dawk li huma bla Alla! Jekk għalina t-tbatija tpogġina f'qagħda ta' waħidna għax nintesew mill-bnedmin u mis-soċjetà, għall-Kurċifiss it-tbatija hija okkażjoni tal-laqgħa magħna! Forsi ħadd ma jagħti kas tat-tbatija, il-qtiġħ il-qalb, il-biża', id-disprezz, il-martirju li tkun għaddej jew ikunu qed jgħadduk minnu, imma l-Kurċifiss ħsiebu fik.

Jekk illum qed tħoss il-Kurċifiss jiġbdek lejha, tagħmilx reżistenza! Fiċ-ċirkustanzi ta' bħalissa faċli li jkun hawn min iħossu waħdu, mitluq u minsi. Filwaqt li niftakru li Ġesù fuq is-salib għadda minn dawn il-mument, imma flok ma ħalla din it-tbatija tagħlqu fih innifsu, huwa bidilha bħala l-prezz biex ikun proxxmu għalina, ħa nagħmlu l-kuraġġ u nieħdu l-eżempju tiegħu u nippruvaw inkunu proxxmu għal dawk ta' madwarna.